

A Christmas Carol

Een kerstvertelling van Charles Dickens

Dit werkboek is van:

día

A Christmas Carol

Voor het lezen

Eerste indruk: Scrooge is iemand die...

Tijdens het Lezen

Lees de samenvatting van het verhaal door.

Samenvatting van *A Christmas Carol*

In *A Christmas Carol* (in het Nederlands: *Een kerstvertelling*) van Charles Dickens speelt Ebenezer Scrooge de hoofdrol. Hij is een ondernemer in Londen in de 19e eeuw. Hij woont alleen en is een chagrijnige, sombere, oude en rijke, maar gierige man. Zo wil hij geen kerst vieren met zijn neef en geld geven aan de armen doet hij al helemaal niet. Zijn klerk (= administratief medewerker) Bob Cratchit betaalt hij nauwelijks genoeg salaris om zijn gezin van rond te laten komen. Hierdoor kan Bob Cratchit geen goede zorg betalen voor zijn zoontje, Tiny Tim, die ziek en zwak is.

Het verhaal begint op de dag vóór kerst. De straten liggen vol sneeuw en Scrooge is alleen maar aan het mopperen. Als hij eenzaam op kerstavond in zijn kille kamer zit, krijgt hij bezoek van drie kerstgeesten: Verleden, Heden en Toekomst. Ze laten hem zien wie hij vroeger was en wat hij destijds aan liefde en vriendschap heeft laten gaan en welke invloed zijn gedrag op dit moment op anderen heeft. Iedereen vindt hem een verschrikkelijke man. De laatste geest geeft Scrooge een blik op de toekomst. Hij ziet een overleden man, die niets meer heeft. Hij beseft dat hij deze man is. Na deze nacht wordt Scrooge wakker en ziet hij in dat het nog niet te laat is om dingen goed te maken. Het is Eerste Kerstdag en hij besluit de kerst met zijn neef (de zoon van zijn gestorven zusje) te vieren. Ook laat hij bij Bob Cratchit een heerlijke kalkoen bezorgen. Scrooge is niet meer mopperig, maar gezellig en enthousiast. Niet alleen tijdens de kerstdagen, maar Ebenezer Scrooge zal de rest van zijn leven een vriendelijke en gulle man blijven, waar iedereen van houdt. In één nacht is hij compleet veranderd, doordat de drie kerstgeesten hem het inzicht gaven dat hij niet goed bezig was, maar tevens dat het nooit te laat is om te veranderen.

Tijdens het Lezen

Lees het volgende fragment: Scrooge vóór de nacht. Onderstreep de woorden die bij de 'oude Scrooge' horen.

Het is kerstavond en iedereen spoedt zich door de sneeuw huiswaarts. Scrooge en zijn medewerker Bob Cratchit staan op het punt het kantoor te sluiten voor kerstavond.

De mist werd nog dichter en het werd steeds kouder: een doordringende, vinnige, bijtende kou! Als de goede Sint-Dunstan de neus van de boze geest ook maar even aan een weer als dit had blootgesteld in plaats van zijn gebruikelijke wapens tegen hem aan te wenden, zou deze het uit hebben gebruld. Een jongen met een spitse neus die door de kou werd aangevreten als een bot door een hongerige hond, bukte zich naar Scrooges sleutelgat om hem op een kerstlied te vergasten, maar bij de eerste tonen van

*God zegene u, brave man!
Ik wens u alle goeds!*

greep Scrooge met zó'n energiek gebaar naar zijn liniaal, dat de zanger angstig wegvluchtte en het sleutelgat vrijmaakte voor de mist en de nog meer bij Scrooge passende kou.

Ten slotte was het zover dat het kantoor dicht moest. Wrevelig gleed Scrooge van zijn kruk: een stilzwijgend teken voor de klerk in zijn berghok, die op dit moment wachtte, de kaars uitblies en zijn hoed opzette.

'Ik neem aan dat je morgen de hele dag vrij wilt hebben,' zei Scrooge.

'Graag, als het u schikt, meneer.'

'Het schikt me helemaal niet,' zei Scrooge. 'En het is niet billijk. Ik wed dat je jezelf tekort gedaan zou voelen als ik je daarvoor een halve kroon inhield.'

De klerk lachte verlegen.

'Maar mij acht je helemaal niet tekort gedaan als ik je een hele dag uitbetaal, terwijl je niet werkt.'

De klerk merkte op dat dit maar één keer per jaar voorkwam.

'Een armzalige verontschuldiging om iemand elke vijfentwintigste december te bestellen,' zei Scrooge, terwijl hij zijn overjas tot aan zijn kin dichtknoopte. 'Maar ik denk dat je een hele dag vrij moet zijn. Kom daarom overmorgen maar des te vroeger.'

De klerk beloofde dit en Scrooge ging met een snauw de deur uit. Het kantoor was in een oogwenk gesloten. Met de lange einden van zijn witte sjaal om hem heen wapperend (een jas had hij niet), gleed de klerk op Cornhill uit blijdschap dat het kerstavond was, wel twintig keer een baantje achter een dubbele rij jongens aan. Daarna liep hij zo hard hij kon naar huis, in Camden Town, om daar blindemannetje te gaan spelen.

Scrooge gebruikte zijn karige maal als gewoonlijk in een sombere herberg; nadat hij de kranten had gelezen en de rest van de avond had doorgebracht met het bladeren in zijn kasboek, ging hij naar huis om te slapen. Hij bewoonde de kamers die vroeger aan zijn overleden medefirmant hadden toebehoord: donkere, in elkaar overlopende vertrekken in een naargeestig uitziend gebouw op een binnenplaats, waar het zó uit de toon viel, dat je je niet aan de indruk kon onttrekken dat het daar was terechtgekomen toen het in zijn jeugd bij het verstoppertjespelen met andere huizen de weg niet meer had teruggevonden. Het was nu tamelijk oud en naargeestig, want behalve Scrooge woonde er niemand: de andere vertrekken waren als kantoor verhuurd. Het binnenplaatsje was zó donker, dat Scrooge, die er toch elke steenkende, genoodzaakt was op de tast te gaan. In de poort van het huis was het zó koud en mistig, dat het leek of de geest van de weergod in somber gepeins op de drempel zat.

Tijdens het Lezen

Lees het volgende fragment: Scrooge na de nacht. Ondersreep de woorden die bij de 'nieuwe Scrooge' horen.

Scrooge is compleet veranderd, nadat de drie kerstgeesten hem hebben geconfronteerd met de gevolgen van zijn egoïstische, sombere en gierige gedrag. Hij is net wakker geworden en lacht voor het eerst sinds lange tijd.

Voor een man die dit al zoveel jaar niet meer gewend was, was het een werkelijk klaterende, stralende lach. De eerste van een heel lange, schitterende reeks!

'Ik weet niet welke dag van de maand het is!' zei Scrooge. 'Ik weet niet hoelang ik met de spoken heb verkeerdt. Ik weet niets. Ik ben als een baby. Geeft niet. Het maakt niet uit. Ik zou best een baby willen zijn. Hé daar! Hallo! Hela!'

Zijn vervoering werd onderbroken door het vrolijkste kerkklokgebeier dat hij ooit had gehoord. Het rinkelde en klepte, het hamerde, bimbamde en dingdongde, het dingdongde, bimbamde, hamerde, klepte en rinkelde! O wat heerlijk, wat heerlijk!

'Welke dag is het vandaag?' riep Scrooge naar een jongen die beneden in zijn zondagse kleren langsliep en de pas misschien had ingehouden om naar hem te kijken.

'Wat?' zei de jongen, buiten zichzelf van verbazing.

'Welke dag is het vandaag, beste jongen?' zei Scrooge.

'Vandaag?' zei de jongen. 'Maar het is KERSTMIS!'

'Kerstmis!' zei Scrooge bij zichzelf. 'Ik ben het dus niet misgelopen. De geesten hebben het allemaal in één nacht gedaan. Ze kunnen alles. Natuurlijk kunnen ze alles. Hé, beste jongen!'

‘Ja?’ antwoordde de jongen.

‘Ken je de poelier, twee straten verderop op de hoek?’

‘Allicht ken ik die,’ antwoordde de jongen.

‘Je bent een pientere jongen!’ zei Scrooge. ‘Opmerkelijk. Weet je of ze de bekroonde kalkoen die daar hing al hebben verkocht? Niet de kleine. De grote!’

‘Wat! Die ene, die net zo groot is als ik?’ vroeg de jongen.

‘Wat een alleraardigste jongen,’ zei Scrooge. Het is een genoegen met hem te praten. Ja, kereltje!’

‘Die hangt er nog,’ zei de jongen.

‘Ja?’ zei Scrooge. ‘Ga hem dan voor me kopen.’

‘Houdt u me voor de gek?’ zei de jongen.

‘Nee, nee,’ zei Scrooge ‘Ik meen het werkelijk. Ga de kalkoen kopen en zeg dat ze hem hier brengen, dan zal ik hun het adres opgeven waar ze hem moeten bezorgen. Als je met de man terugkomt, krijg je een shilling. En als je binnen de vijf minuten terug bent, krijg je een halve kroon!’

De jongen schoot er als een kogel vandoor. Iemand zou een vaste hand aan de trekker moeten hebben om een schot te lossen dat ook maar half zo snel was.

‘Ik zal hem naar Bob Cratchit sturen,’ zei Scrooge zachtjes, terwijl hij zich in de handen wreef en het nogmaals uitschaterde. ‘Hij zal niet weten wie hem gestuurd heeft. Hij is twee keer zo groot als Tiny Tim. Joe Miller heet nooit zo’n grap uitgehaald als het bezorgen van deze kalkoen bij Bob!’

De dag na kerst geeft Scrooge Bob Cratchit opslag en helpt hij zijn gezin uit de problemen. Tiny Tim sterft niet en voor hem wordt Scrooge een vriend en een meester.

Tijdens het Lezen - Profielen

Beschrijf twee profielen van Scrooge over zijn stemming, gedrag, omstandigheden en behoeftes. Gebruik hiervoor de onderstrepingen die je hebt gemaakt. Maak lopende zinnen.

Bijvoorbeeld:

- *Scrooge is een ... man.*
- *Hij houdt van ... en beslist niet van ...*
- *Hij woont ... en eet ...*
- *Hij gedraagt zich ... als ...*
- *etc.*

Scrooge vóór de nacht

Scrooge na de nacht

A Christmas Carol

Een kerstvertelling van Charles Dickens

Dit werkboek is van:

Tijdens het Lezen

Lees het volgende fragment: Over de financiële rijkdom tegenover de emotionele armoede van Scrooge.

Ebenezer Scrooge is op de dag vóór kerst (en dus nog als de ‘oude chagrijnige Scrooge’) aan het werk in zijn koude kantoor, als zijn vrolijke neef hem komt uitnodigen voor kerst.

‘Gelukkig kerstfeest, oom. God zegene u!’ klonk het opgewekt.

Het was de stem van Scrooges neef, die zó haastig was binnengekomen dat zijn woorden als eerste zijn aanwezigheid verraadden.

‘Pf!’ zei Scrooge. ‘Wat een onzin!’

Scrooges neef had zich in de mist en de vrieskou zó warm gelopen, dat hij helemaal gloeide; zijn gezicht was blozend en knap, zijn ogen glinsterden en zijn adem dampte.

‘Kerstmis onzin, oom? Dat meent u hopelijk niet.’

‘Zeker wel!’ zei Scrooge. ‘Gelukkig kerstfeest! Welk recht heb jij om gelukkig te zijn? Of welke reden om vrolijk te zijn? Je bent tamelijk arm.’

‘Kom nou,’ antwoordde de neef opgewekt. ‘Waarom bent u zo somber? En waarom zo knorrig? U bent tamelijk rijk.’

Scrooge, die zo gauw niets beters wist te antwoorden, zei nogmaals:

‘Pf! Wat een onzin.’

‘Niet zo humeurig, oom,’ zei de neef.

‘Wat kan ik anders zijn als ik in zo’n wereld van gekken moet leven?’ zei de oom.

‘Gelukkig kerstfeest! Naar de hel met je gelukkig kerstfeest! Wat is Kerstmis anders dan een tijd om rekeningen te betalen waar je het geld niet voor hebt, een tijd waarin je je weer een jaar ouder voelt zonder dat je er iets wijzer van bent geworden, een tijd om de balans op te maken en elke post die daarin in de afgelopen twaalf maanden is opgetekend als afgeschreven te beschouwen. Als ik het voor het zeggen had,’ vervolgde Scrooge verontwaardigd, ‘zou iedere gek met een “gelukkig kerstfeest” op de lippen in zijn eigen pudding worden gaar gekookt en met een hulsttak in zijn hart worden begraven. Dát zou er met hem gebeuren!’

‘Oom toch!’ zei de neef vermanend.

‘Neef,’ antwoordde de oom op strenge toon, ‘vier jij Kerstmis zoals je wilt en laat mij het op mijn manier doen.’

‘Vieren?’ zei Scrooges neef. ‘Maar u viert het niet.’

‘Laat mij nu maar,’ zei Scrooge. ‘En moge het jou wel bekomen, zoals gewoonlijk.’

‘Er is heel wat,’ antwoordde de neef, ‘waaraan ik veel genoegens had kunnen beleven zonder dat ik het heb gedaan, ik geef het toe. Kerstmis valt daar ook onder.

Toch weet ik zeker dat ik bij het naderen van het kerstfeest – afgezien dan van de eerbied die we voor de heilige naam en oorsprong ervan moeten hebben, als iets wat deel uitmaakt van het kerstfeest daarvan althans los kan worden gezien – er steeds aandacht als aan een goede tijd, een lieflijke tijd van vergevengszindheid en liefdadigheid, een aangename tijd, de enige die ik ken op de lange kalender van het jaar waarin mannen en vrouwen als bij afspraak hun harten lijken te openen en aan lager geplaatste mensen denken als aan echte medereizigers naar het graf, en niet als aan een andere mensensoort die een andere bestemming heeft. Daarom, oom, al heeft die tijd me ook nooit een flintertje goud of zilver opgeleverd, ik geloof toch dat hij mij goed heeft gedaan en goed zal doen, en ik zeg: God zegene de kersttijd!

Tijdens het Lezen

Lees het volgende fragment: Over het bezoek van de eerste geest waarin Scrooge de gevolgen van zijn hebzucht voor hem en anderen ziet.

Scrooge wordt door de eerste kerstgeest bezocht: Verleden. Die laat hem verschillende situaties en vrienden uit zijn jeugd zien. Ook zijn zusje, die al dood is, komt langs. Het fragment begint op een feest van meneer Fezziwig, zijn vroegere leermeester, waar hij samen met Dick is, zijn mede-leerjongen.

Klokslag elf was het familiebal afgelopen. Meneer en mevrouw Fezziwig namen ieder aan één kant van de deur plaats en drukten bij het heengaan iedereen persoonlijk de hand om hem of haar een gelukkig kerstfeest te wensen. Toen ze zich allemaal hadden teruggetrokken, vertrokken ook de twee leerjongens, de vrolijke stemmen ebden weg, en de jongens mochten naar hun bed, dat zich achter in de winkel onder een toonbank bevond.

Al die tijd had Scrooge zich gedragen als iemand die niet goed bij zijn hoofd is. Hij was met hart en ziel bij het schouwspel geweest, samen met zijn vroegere ik. Hij beaamde alles, herinnerde zich elke kleinigheid, verheugde zich over alles en was ten prooi aan de zonderlingste gevoelens. Pas toen de stralende gezichten van zijn vroegere ik en Dick zich van hem hadden afgewend, dacht hij weer aan de geest, hij zag dat deze hem strak aankeek en dat het licht op zijn hoofd een heldere gloed verspreidde.

‘Er is maar weinig voor nodig om deze eenvoudige mensen zo dankbaar te stemmen,’ zei de geest.

‘Heel weinig!’ beaamde Scrooge.

De geest beduidde hem te luisteren naar de beide leerjongens, die bezig waren zich in lof over Fezziwig uit te putten. Daarna zei hij:

‘Het is toch waar? Hij heeft maar een paar pond van zijn vergankelijke geld eraan besteed, drie of vier misschien. Verdient hij daarvoor zoveel lof?’

‘Daar gaat het niet om,’ zei Scrooge, die zich opwond over deze opmerking en onwillekeurig sprak als zijn vroegere, niet als zijn latere ik. ‘Daar gaat het niet om, geest! Hij heeft het in zijn hand ons gelukkig of ongelukkig te maken, ons ons werk te verlichten of te verzwaren, tot een genoegen tee maken of tot een last. Laten we zeggen dat die macht ligt in een woord, een blik, in dingen zo nietig en vluchtig dat het onmogelijk is ze samen te vatten of te becijferen. Wat dan nog? Het geluk dat hij ons schenkt, is even groot als wanneer het een fortuin had gekost.’

Hij voelde de blik van de geest op zich gevestigd en zweeg.

‘Wat is er?’ vroeg de geest.

‘Niets bijzonders,’ zei Scrooge.

‘Toch geloof ik dat er iets is,’ drong de geest aan.

‘Welnee,’ zei Scrooge, ‘er is niets. Ik zou alleen willen dat ik nu iets tegen mijn klerk kon zeggen. Dat is alles.’

Terwijl hij deze wens uitsprak, doofde zijn vroegere ik de lichten. Scrooge en de geest stonden opnieuw naast elkaar onder de blote hemel.

‘Mijn tijd is bijna om,’ merkte de geest op. ‘Snel.’

Deze woorden waren niet tot Scrooge gericht, noch tot iemand anders die hij kon zien, maar ze hadden onmiddellijk effect. Want opnieuw zag Scrooge zichzelf. Hij was nu ouder: een man in de bloei van zijn leven. Zijn gezicht miste de harde en barse trekken van de latere jaren, maar het werd al enigszins getekend door beslommeringen en schraapzucht. Zijn ogen hadden de begerige, hebzuchtige, rusteloze opslag die de hartstocht verried die wortel had geschoten en die reeds aangaf naar welke kant de schaduw van de opgroeiende boom zou vallen.

Tijdens het Lezen - Rijkdom

Noteer voorbeelden uit de fragmenten in de juiste kolom.

Rijkdom (geld, spullen, status)

Rijkdom (warmte, relaties, kansen)

Bespreek met je groepje de vraag: Hoe zou je de dingen of zaken uit de eerste kolom kunnen gebruiken om mensen te helpen die het niet zo breed hebben? Bespreek er minstens drie en leg uit hoe.

1. _____

2. _____

3. _____

Na het Lezen

Kies een opdracht:

1. **Scrooge in de 21e eeuw:** Bedenk hedendaagse voorbeelden van ongelijkheid of armoede. Leg de link met situaties in één van de fragmenten over Scrooge. 20 regels.
2. **Open eind:** Schrijf zelf een eind bij één van de fragmenten. 20 regels.
3. **Stelling voor Scrooge:** Bedenk zelf een stelling over rijkdom en armoede. Hoe zou de oude Scrooge hierop reageren? En de nieuwe Scrooge? 20 regels.

Opdracht:

